

Tres models de religió a l'escola i un nou Estat

Dij, 2/07/2015 per Catalunya Religió

(*Jordi Llisterra -CR*) L'escola a Europa es mou en tres models diferents de l'assignatura de religió. El de l'assignatura confessional, el de cultura religiosa, i el de valors ètics. Són els tres models que van explicar aquest dimecres el germà de La Salle **Flavio Pajer** en el simposi "La classe de Religió a Europa. Una sessió organitzada a Barcelona per [Junts](#), el sindicat majoritari de professors de religió. Pajer és un expert italià en didàctica de les religions i consultor de diversos organismes internacionals. Les concrecions sobre la realitat catalana van venir després en una animada taula rodona amb diversos experts i la consellera **Irene Rigau** i **Oriol Junqueras**.

La primera dada és que va oferir Pajer és que sigui amb un model o altre, tots els països europeus tenen una presència de la religió en l'àmbit escolar. Tots menys França, que no és el model, sinó l'excepció.

La principal diferència es troba en el plantejament metodològic. És a dir, plantejar l'assignatura "des de les religions" en el cas confessional o basat en acords concordataris; "sobre les religions" en els que posen l'accent els continguts acadèmics curriculars i culturals; o "de la religió" en el model que prima l'ètica o la conducta. Tot i això, Pajer va explicar que "la tendència general a Europa és passar de la religió educativa a la moral educativa" on "els alumnes no demanen coneixements sinó comportaments sobre valors universals".

Pajer va insistir en que no cal enfrontar els tres models, sinó veure que aporten per "combatre l'analfabetisme religiós". El que cal és buscar la manera de distingir i reconciliar "els diferents règims de veritat religiosa generats per la raó simbòlica i per la raó instrumental". "Tota Europa viu avui en la raó instrumental i s'oblida de l'altra raó", va lamentar.

També demana que "cada país treballi per contextualitzar el seu model". Per exemple, el model confessional no està estès només a països de tradició catòlica mediterrània, sinó també a Alemanya, Bèlgica, Grècia o Romania.

Revisar l'assignatura a Catalunya

La taula rodona moderada pel periodista **Enric Juliana** va mostrar que la concreció a Catalunya és una mica més complicada. La consellera d'Ensenyament, Irene Rigau; el president d'ERC, Oriol Junqueras; el delegat d'Ensenyament de Girona, **Pere Micaló**; el director general de Blanquerna, **Andreu Ibarz**; i la presidenta de Càritas Catalunya, **Carme Borbonès**; tots van coincidir en que calen canvis i que el context ideològic, eclesial, polític i jurídic, no ho facilita.

Des de l'àmbit polític, tant Rigau com Junqueras van explicar en que en el futur estat independent que esperen caldria revisar l'actual model d'assignatura de

religió. Per Rigau, el problema és que "repensar l'escola sense un marc de ple autogovern és més difícil".

El principal interrogant que [va plantejar](#) la consellera va ser el d'estendre l'actual model d'assignatura de religió catòlica a totes les confessions: "Imaginem una escola amb un classe de cristianisme, una d'Islam i una altra de judaisme?". Per això, Rigau va defensar la implantació d'una assignatura de cultura religiosa, com l'alternativa a la classe de Religió que ara s'ha articulat a Catalunya.

La consellera creu que un futur estat català no copiaria "mimèticament els Acords amb el Vaticà, però això no vol dir que la religió surti de l'escola", entre altres coses, perquè "s'ha de reconèixer els drets dels pares".

Oriol Junqueras també es va mostrar partidari de no excloure la religió del món educatiu en un futur "Estat laic, i no laïcista, en el que el contingut religiós no sigui una cosa que s'ha d'amagar" i que s'ha afrontar dins de l'escola pública per garantir la convivència. Per tant, "l'assignatura de religió és un element molt valuós per entendre la nostra societat; i no només per entendre la història de l'art".

Junqueras va demanar sobretot una decisió presa pel Parlament amb el màxim consens i "que no sigui canviada cada legislatura".

Els dos polítics es van mostrar favorables a que el miler de professors de religió que actualment hi ha a Catalunya puguin impartir altres assignatures vinculades al fet religiós. Un dels moments més aplaudits per la sala. "Hem de trobar la manera d'homologar-los al conjunt dels docents", va afirmar Junqueras. Rigau va recordar que no han accedit a l'ensenyament a través d'oposicions però que és un col·lectiu molt preparat en aquest àmbit. I, "si es van fer altres operacions com la del CEPEPC, com no fer-ho ara amb els professors de religió".

Confessional no és confessionalisme

La resta d'experts que van participar en la taula van coincidir en la necessitat de mantenir la presència de la religió a l'escola. [Andreu Ibarz](#), director general de la Fundació Blanquerna, va demanar superar "frivolitats, escarnis i irresponsabilitats" al voltant d'aquest tema. Com exemple, va dir que si s'havia avançat molt en la distinció entre laïcitat (neutralitat) i laïcisme (oposició a la religió), "ara cal diferenciar entre confessionalitat i confessionalisme". "Es bo que la societat tingui institucions confessionals", amb la seva identitat i caràcter propi, però que "confessionalitat no és adoctrinament".

Pere Micaló, delegat d'Ensenyament del bisbat de Girona, va recordar també que des del 1979 els mateixos documents de la Conferència Episcopal diuen que la classe de Religió no és catequesi. I que el problema és que el model actual "està portant a un decreixent nombre d'alumnes i per tant a l'augment de l'analfabetisme religiós". Per tant, "no és un problema només de l'Església, és [un problema de tots](#)".

Carme Borbonès, presidenta en funcions de Càritas Catalunya, també des de la seva experiència com a docent universitària, va defensar que "l'alumne que no estudia religió es veu mancat de continguts bàsics". I que hi ha qüestions que no es resolen amb coneixements: "Està molt de moda la solidaritat, però es queda curta sinó considerem a l'altre com un germà".

El Simposi organitzat per Junts ha reunit durant dos dies gairebé 200 professors de Religió. També hi van assistir alguns dels delegats diocesans d'ensenyament dels bisbats catalans, el secretari general de la Fundació Escola Cristiana, **Enric Puig**, i el director general d'Afers Religiosos, **Enric Vendrell**. A més de la sessió matinal de dimecres al CaixaFòrum de Barcelona, la jornada incloïa una visita de formació al MNAC i una estada al monestir de Poblet, on va ser rebuts per l'abat **Josep Alegre**.